

RAPPORT OM FINANSIELL INFRASTRUKTUR 2014

ANNA GRINAKE, ASS. DIREKTØR
ENHET FOR FINANSIELL INFRASTRUKTUR
OSLO, 22. MAI 2014

Finansiell infrastruktur 2014

- Rapporten er del av Norges Banks arbeid med å fremme en robust og effektiv finansiell infrastruktur

- Innhold:
  - Interbanksystemer og verdipapiroppgjørssystemet
  - Evaluering av norske systemer etter internasjonale prinsipper
  - Kunderettet betalingsformidling

Norges Bank sitt ansvar

- Sentralbankloven § 1
  - Norges Bank skal fremme et effektivt betalingssystem innenlands og overfor utlandet
- Betalingssystemloven § 1-1
  - I betalingssystemet inngår interbanksystem og systemer for betalingstjenester
  - **Interbanksystem:** er systemer for overføring av penger mellom banker med felles regler for avregning og oppgjør
  - **Systemer for betalingstjenester** er systemer for overføring av penger mellom kundekontoer i bank eller hos andre som kan yte betalingstjenester
- Internasjonale prinsipper fra CPSS og IOSCO
  - Anbefalingene gjelder for betalingssystemer, verdipapiroppgjørssystemer, systemer til sentrale motparter, verdipapirregistre og transaksjonsregistre

Systemer underlagt tilsyn og overvåking

- Tilsyn
  - Norwegian Interbank Clearing System (NICS)
  - Bankoppgjørssystemet til DNB ASA
- Overvåking
  - Verdipapiroppgjørssystemet (VPO)
  - Systemet til Oslo Clearing
  - Bankoppgjørssystemet til SpareBank 1 SMN
  - Oppgjørssystemet til Norges Bank (NBO)
  - Continuous Linked Settlement (CLS)
  - NICS (overvåking og tilsyn)
  - Bankoppgjørssystemet til DNB ASA (overvåking og tilsyn)
- Samarbeid med Finanstilsynet

Interbanksystemene og verdipapiroppgjøret

- Få avvik i interbanksystemene og verdipapiroppgjørssystemet siste år
- Nets avtalt solgt. Norges Bank behandler ny driftsavtale for NICS
- Utfordring at systemene i stor grad har utkontraktert driften av systemene

Evalueringen av systemene etter nye prinsipper

- CPSS og IOSCO har utarbeidet 24 prinsipper for finansiell infrastruktur
- Formålet er å sikre en robust og effektiv finansiell infrastruktur
- Norske systemer oppfyller de fleste nye prinsippene fra CPSS og IOSCO
  - Evalueringen har tatt utgangspunkt i eiernes selvevalueringer
  - Evalueringen er dels gjort sammen med Finanstilsynet
- Systemer som er evaluert:
  - NICS
  - Norges Bank sitt oppgjørssystem
  - VPO og registerfunksjonen til VPS
  - Oppgjørssystemet til Oslo Clearing
  - Bankoppgjørssystemene til DNB og SpareBank 1 SMN

Evalueringskala

- **Oppfylt:**
  - Systemet oppfyller prinsippet. Eventuelle mangler er små og ikke vesentlige.
- **I hovedsak oppfylt:**
  - Systemet oppfyller i hovedsak prinsippet. Systemet har en eller flere mangler som gir grunn til uro.
- **Delvis oppfylt:**
  - Systemet oppfyller prinsippet delvis. Systemet har en eller flere mangler som kan bli alvorlige dersom forholdet ikke blir rettet opp raskt. Systemet skal prioritere arbeidet med å rette opp forholdet.
- **Ikke oppfylt:**
  - Systemet oppfyller ikke prinsippet. Systemet har en eller flere mangler som er så alvorlige at det kreves handling med en gang.
- **Ikke relevant:**
  - Prinsippet er ikke relevant.

TABELL 2.1. OPPSUMMERING AV SYSTEMA MOT PRINSIPPA¹

Prinsipp / type FMI	NBO	NICS	Oslo Clearing Oppgjerssystem	VPO	VPS register- funksjon
1. Juridisk grunnlag	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	I hovudsak oppfylt	Oppfylt
2. Styringsstruktur	Oppfylt	I hovudsak oppfylt	I hovudsak oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
3. Rammeverk for risikostyring	Oppfylt	Delvis oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
4. Kredittrisiko	Oppfylt	Ikkje relevant	I hovudsak oppfylt	Oppfylt	Ikkje relevant
5. Tryggleiksstilling	Oppfylt	Ikkje relevant	Oppfylt	Ikkje relevant	Ikkje relevant
6. Marginar	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Oppfylt	Ikkje relevant	Ikkje relevant
7. Likviditetsrisiko	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Ikkje relevant
8. Endeleg oppgjjer	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Ikkje relevant
9. Pengeoppgjer	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Ikkje relevant
10. Fysisk levering	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant
11. Verdipapirregister	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Oppfylt
12. EoV-oppgjerssystem	Oppfylt	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Oppfylt	Ikkje relevant
13. Prosedyrar ved mishald	I hovudsak oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	I hovudsak oppfylt	Oppfylt
14. Segregering og portabilitet	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Oppfylt	Ikkje relevant	Ikkje relevant
15. Forretningsrisiko	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
16. Investeringsrisiko	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
17. Operasjonell risiko	I hovudsak oppfylt	I hovudsak oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
18. Tilgang og krav til deltakarar	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
19. Indirekte deltaking	Oppfylt	Ikkje relevant	I hovudsak oppfylt	I hovudsak oppfylt	Oppfylt
20. Lenkjer mellom FMI-ar	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Oppfylt	Oppfylt	I hovudsak oppfylt
21. Effektivitet	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
22. Kommunikasjon	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
23. Publisering av informasjon	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt	Oppfylt
24. Transaksjonsregister	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant

Forklaring til tabellen: ■ Oppfylt ■ I hovudsak oppfylt ■ Delvis oppfylt ■ Ikkje oppfylt Ikkje relevant

¹ CPSS -IOSCO (2012) side 14 oppgir kva for prinsipp som gjeld for FMI-ar. NICS er rekna som eit betalingssystem, men tek ikkje finansiell risiko, og er derfor ikkje evaluert etter prinsippa om kredittrisiko og tryggleiksstilling.

Kunderettet betalingsformidling

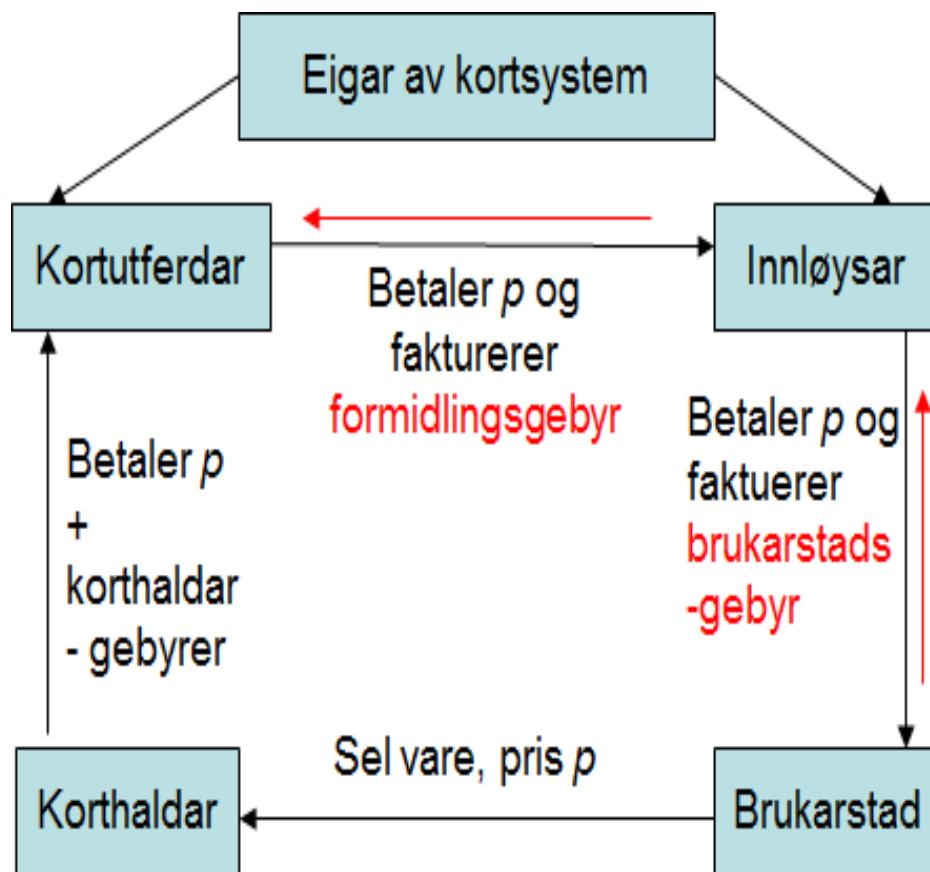
- Kunderetta betalingsformidling
  - Ny regulering fra EU som vil sette maksimumsgebyr på kort
- Bitcoin og andre virtuelle valutaer
  - Risiko for brukerne
- Elektronisk faktura
  - Samfunnet kan spare mye

Kommende EU-forordning om kortbetalinger

- Norges Bank støtter maksimumsgrenser på formidlingsgebyr for kortbetalinger
  - Vil trolig redusere betalingskostnader for butikker og for samfunnet
- Støtter også at kunden bør stå fritt til å velge betalingsløsning når det er flere løsninger i samme kort
  - Kundene bør gis god informasjon

Gebyr- og betalingsflyt i korttransaksjoner

Bitcoin og andre «virtuelle valutaer»

- Innebærer stor risiko for brukerne
- Sedler og mynter utstedt av Norges Bank er det eneste tvungne betalingsmidlet i Norge
- Det europeiske banktilsynet (EBA) har satt ned en arbeidsgruppe som vurderer om bitcoin og andre virtuell valutaer kan og bør reguleres

Elektronisk faktura – samfunnets besparelser

- Betydelige kostnader ved å behandle fakturaer hos avsendere og mottakere
- Har beregnet
  - totalkostnader i dag
  - kostnader ved helelektronisk fakturabehandling
  - besparingspotensial
- Forutsetninger er usikre – resultatene er derfor også usikre

Elektronisk faktura – samfunnets besparelser

- Regnestykke:
  - Antall relevante girobetalinger: vel 400 millioner
  - Ganger med stykkostnad (tidsbruk x timelønn + andre kostnader) for avsendere og mottakere
- Årlig for samfunnet, rundt regnet:
  - Dagens kostnad: 45 mrd. kr.
  - Kostnad helelektronisk: 20 mrd. kr.
  - Besparingspotensial: 25 mrd. kr.
- Resultatene omtrent på linje med studier fra andre land

Oppsummering

- Robust og effektiv finansiell infrastruktur i Norge, selv om det er behov for visse forbedringer
- Takk for meg!

